

ČITATELJI! Prosim, pogledajte naš številke poleg naslova za dan, ko Vaša naročnina poteče. V teh časih splošnega povišanja cen, potrebuje list Vaše sodelovanje. Skušajte imeti naročnino vnaprej plačano.

# GLAS NARODA

List slovenskih delavcev v Ameriki.

Registered as Second Class Matter September 25th, 1940 at the Post Office at New York, N. Y., under Act of Congress of March 3rd, 1879.

No. 32. — Štev. 32.

(Telephone: CHelsea 3-1242) NEW YORK, WEDNESDAY, FEBRUARY 17, 1943—SREDA, 17. FEBRUARJA, 1943

VOLUME LI. — LETNIK LI

SA NEKAJ VEČ KOT  
na dan dobivate ...  
**2c**  
"GLAS NARODA"  
PO POŠTI NARAVNOST NA DOM  
(Izvenredni sobotni, nedeljni in prazniški)  
ČITAJTE, KAR VAS ZANIMA

## NOVA VELIKA RUSKA ZMAGA

**HARKOV, NAJMOČNEJŠO NEMŠKO TRDNJAVO V RUSIJI, JE RDEČA ARMADA ZAVZELA.—RDEČA ARMADA JE POKAZALA, DA IMA SILOVITO VDRNO SILO**

Zmagovita rdeča armada je večeraj zavzela Harkov, četrto največje mesto in najvažnejše nemško oporišče v južni Rusiji. Ob Azovskem morju pa rdeča armada prodira od Rostova proti zapadu in je že dospela 17 milj od Taganroga ter je v enem dnevu napredovala 18 m.

Harkov je padel po srčitih bojih po ulicah, ko so Rusi pobili Hitlerjevo elitno gardo, cvet nemške armade.

Padec Harkova je naznanilo posebno poročilo ruskega vrhovnega poveljstva. Z osvoboditvijo Harkova se mora primerjati samo še osvoboditev Moskve, Leningrada in Stalingrada.

Od Harkova bodo Rusi najbrže vdarihi proti Poltavi, 80 milj jugozapadno od Harkova, 190 milj jugovzhodno od Kijeva in 55 milj od Dnjepra.

Druga armada pa bo od Lozova je prodirala proti Dnjepru, ki leži ob kolezu Dnjepra in 60 milj od Lozova je.

V Poltavi, ki je moderno mesto s 130.000 prebivalci, ki ima eno veliko klavnico, več tekstilnih in drugih tovarn, je Peter Veliki v zgodovinski bitki 27. junija, 1709 porazil švedskega kralja Karla XII.

Poročilo o zavzetju Harkova je razveselilo srce vsakega Rusja in zbudilo občudovanje rdeče armade po celim svetom, ker drži vso težo nemške oborožene sile že od 22. junija, 1941 in ne prestando že nadaljuje svojo veliko ofenzivo od 19. novembra, tedaj 90 dni.

Ofenzivo proti Harkovu je vodil 43 let stari general Filip Golikov, ki že tri mesece vodi rdečo armado od ene zmage do druge. Ofenzivo je pričel pri Voronežu, 165 milj proti severovzhodu ter je razbil mnogo nemških utrjenih črt.

Nemci so Harkov silovito utrdili ter ga obdali z neštevilnimi trdnjavami; sami Nemci so vedno trdili, da je Harkov njihova najmočnejša postojanka. Rusi pa so dokazali, da morejo razbiti vse, kar imajo Nemci najboljšega.

Tri ure zatem, ko so Rusi naznanili padec Harkova, je nemški radio sporočil, da so bile izvedene vse priprave za izpraznitev Harkova.

Iz Harkova pelje šest železnice na vse strani in je bilo zato mesto kot nalašč pripravno za poglavito zalagalno postajo za vse nemške armade v Rusiji. Od tu so tudi Nemci imeli lansko zimo glavno oporišče svoje obrambne črte. Po padcu Harkova ostane kot važno in močno oporišče samo še Orel, ki pa je že tudi napol obkoljen.

Poleg generala Golikova se s posebno pohvalo omenjajo: general Moskalev, general Rodenko, general Kozakov in general Sokolov. Oddelkom, ki so prvi vdrl v Harkov, so poveljevali general Zajcev, polkovnik Kosjukin in general Martirozjan.

Posebno poročilo, s katerim je bil naznanjen padec Harkova, je bilo zelo dramatično.

"Pozor, pozor!" je zalkical oznanjevalec. "Važno naznanilo!" Prebral je naznanilo velike zmage, nato pa je godba igrala bojne pesmi pol ure.

Na Kavkazu je ruska kavalarija prodrla skozi ozki pas med Rostovom in Taganrogom, presekala železnico in s tem zaprla Nemcem pot za umik s Kavkaza. Rusi so osvojili 20 obljubljenih krajev pri Šajtiju, 50 milj severno od Rostova.

### Prejnjša poročila:

Rusi, ki z naglim prodorom skušajo zajeti nemško armado med Rostovom in Donecem, so naskočili in zavzeli železniško mesto Kutejnikovo, 50 milj severno od Azovskega morja.

Polnočno poročilo ruskega vrhovnega poveljstva naznanja, da se umikajo tri nemške armade okoli Rostova in ob Donecu ter se skušajo izveči iz velike pasti.

Nemci umikajo vojaštvo in vojni material iz Harkova; umikajo se proti zapadu od Rostova, na Kavkazu pa se umika ostanek nemške armade iz Novorosijska ter skuša pobegniti čez Kreevsko morje na Krim.

Nemški radio priznava, da so Rusi prebili nemško črto pri Harkovu, rimski radio pa pravi, da Rusi pri Harkovu silovito napadajo in da po padcu Rostova in Voroneževgrada ni mogoče povedati, kje bo postavljena nova obrambna črta.

Z zavzetjem Kutejnikova so Rusi prebili železnico, ki pelje iz Taganroga v Donec. Poleg Kutejnikova so Rusi še zavzeli Boljšje Salij in Rodionovonesvetskaja.

V Ukrajini ob Donecu so Rusi zavzeli Krasnodar, 25 m jugovzhodno od zavzetega Voroneževgrada ter železniški mesti Lutugino in Verhne Dvavna, ki se nahaja 30 milj zapadno od Lihaja, važnega železniškega križišča severno od Rostova.

Zapadno od Krasnega Sulinja so Rusi v svojem prodoranju v Donec. bazen osvobodili 30 obljubljenih krajev ter zasedli eno letališče, od koder so Nemci tako naglo pobegnili, da so pustili dva popolnoma porabljenega aeroplana.

Na tem kraju je bilo ubitih 1000 Nemcev, uničeni so bili 4 tanki, vpletenih pa je bilo 6 topov, dva zakopna močnarja in 28 v vojnem materialom napolnjenih truckov.

**Kuhnova žena in sin poslana na Ellis Island**

New York. — Mrs. Elsa Kuhn, žena Fritz Kuhn, ki je bil vodja znane bundovske organizacije v New Yorku, je bila zaino s svojim 16-letnim sinom Walterjem odpeljana na Ellis Island.

Kuhnova žena je bila članica bundovske organizacije, sin pa je bil pridružen mladinski skupini bundovcev.

## "To je naša vojna"

Na Lincolnov rojstni dan se je vršila v Rockefeller Centru svečana otvoritev razstave, ki se imenuje, "To je naša vojna" in katera bo vsebovala razne posamezne predstave ciljev zavzemnikov in Amerike v tej vojni.

Vsaka razstavljena predstava bo ostala na ogled publiki približno en mesec. Priredil je te izložbe Rockefellerjev urad za vojne informacije in pa vladni urad za vojne informacije. Te izložbe se bodo ponavljale skozi vse leto 1943.

Prva od teh izložb, katero je mogoče videti v velikih izložbenih oknih British Empire Buildinga in La Maison Francaise stavbe ob znani prometni Rockefellerjevega Centra se imenuje Parada Združenih narodov in kaže kaj je vsak od združenih narodov prispeval k skupnemu vojnemu naporu.

Pri tej tekoči razstavi, ki bo na ogled publiki do 14. marca, je posebno poudarjen princip Atlantske izjave s tem, da je vsakih trideset minut slišati rekordirane glasove predsednika Roosevelta, premierja W. Churchilla, generalisima Chianga in Jozefa Stalina. Izjave rekordirane za izvajanje tekom te razstave teh voditeljev govori v svojem jeziku in zato je oskrbljen prevod za Stalino in Chiangovo izvajanje o potrebi enotnosti in tesnega sodelovanja združenih narodov.

Koga pot zanese v bližino Rockefellerjevega centra, naj si gre ogledati to zanimivo razstavo.

Ob priliki otvoritve je bilo zbranih, v eni od radiodajnih soban Centra večje število visokih civilnih in vojaških predstavnikov, med katerimi je bil

### Ameriška križarka potopljena

Mornariški urad je v Washingtonu naznanil, da sta bila v pomorskih bitkah od 29. januarja do 7. februarja okoli Salomonovih otokov potopljena ameriška težka križarka Chicago in en rušilec, čegar ime pa ni bilo navedeno.

V istih bojih pa sta bila potopljena dva japonska rušilec, 15 drugih ladij pa je bilo poškodovanih.

Poleg tega je bilo uničenih 62 japonskih aeroplanov. Amerikanci pa so jih izgubili 22. Koliko ameriških bojnih ladij je bilo poškodovanih, ni bilo naznanjeno.

To poročilo mornariškega urada postavlja na laž japonsko poročilo, ki je pred nekaj dnevi naznanilo, da ste bili potopljeni dve ameriški oklopni in tri križarke ter da je bila poškodovana še neka druga oklopnica in ena križarka.

### Ladjedelnica odslovila 150 delavcev radi izostajanja

Quincy, 15. feb. — V ladjedelnici Bethlehem Co. tukaj, je bilo naznanjeno, da je bilo odslovljenih 150 delavcev radi tega, ker so brez vzroka izostali od dela.

William H. Collins, je odslovil delavce na podlagi vladnega karanja delavcev, ki po nepotrebnem izostajajo od dela, ter s tem zavlačujejo produkcijo.

Poroča Jugoslav Information Center, New York

## Iz Slovenije

ITALIJANSKA OFENZIVA PROTI NEOBOROŽENIM KMETOM

(Podtalno poročilo iz Slovenije v izvirnem besedilu, iz dne 16. avgusta, 1942.)

### Iz Bele Krajine

Italijani se držijo le v Črnomlju in Metliki, dočim so 3 km ven iz Črnomlja že partizani. Promet po vseh glavnih cestah je zaprt, le italijanske patrulje je od časa do časa videti na njih.

Vse učiteljstvo meščanske šole in ljudskih šol je aretirano. Italijani jih drže zaprte deloma v Črnomlju deloma v Metliki. Med zaprtimi v Črnomlju so tudi ravatelj meščanske šole Strbenk ter profesorja Kos in Presl.

Dne 6. julija so Italijani obkolili vas Gradec, ter pobrali kmetom vso živino za vojsko.

V Starem trgu so Italijani zažgali 6 hiš ter porušili več gospodarskih poslopj. Pogorela je tudi Kovača vas.

V bližini Starega Trga so se vršili večji boji. Italijani so imeli okrog 60 mrtvih in ranjenih, vendar so se partizani morali umakniti.

Vršila se je tudi bitka za železniški vadikt Otovac. Italijani so imeli 2 mrtva in nekaj ranjenih.

Italijani požgejo in razrušijo vse hiše ako ugotove, da je kdo svojo med partizani.

### Amerikanci bombardirali St. Nazaire

Že drugi zaporedni dan so ameriške letalske trdnjave ob belim dnevu preletele Rokavski preliv ter letale nad po sovražnik zasedenim ozemlju Francije in bombardirale St. Nazaire, katerega pristanišča se poslužujejo nemške podmornice.

Aeroplani so prileteli nad pristanišče brez vsake ovire in so odložili svoj tovor. V pristanišču je nastalo mnogo velikih požarov, na svojem povratku v Anglijo pa so jih napadli nemški aeroplani in vnela se je velika zračna bitka nad Rokavskim prelivom.

Šest ameriških bombnikov se ni vrnilo. Kot pravi nek ameriški letalec, ki se je vrnil, je bilo izstreljenih najmanj 8 nemških aeroplanov.

Nepotrebno trošenje denarja v vojnem času je podzvestna sabotaža. Vojna produkcija potrebuje vaše dolarje, zato kupujte vojne bonde, namesto, da trošite denar po nepotrebnem.

### Hud mrz v New Yorku

Mesto New York je zajel nenadno hud mrz, ki je pogнал živo srebro na osem stopinj pod ničlo. To je bil najmrzljajši dan te zime v New Yorku.

### Naciji aretirali Giraudovo ženo

Kakor je bilo naznanjeno po angleškem radiju in rekordirano po CBS, so naciji aretirali ženo francoskega generala Girauda, ki je sedaj vrhovni poveljnik v Afriki.

Aretrana je bila tudi žena generala Bergereta, ki je član Giraudovega vojnega odbora. Bergeret je bil prej letalski minister vichyske vlade.

Giraud je poveljeval zavezniškim četam v North Flandriji v letu 1940, ter je bil zajet, toda je pobegnil iz nemškega ujetništva in sicer iz trdnjave Koenigstein na Saksonskem.

Srečno je dosegel Švico na pomlad leta 1942 in tam živel pod drugim imenom dokler se ni ob času ameriške okupacije Severne Afrike nenadno prišel v Casablanca.

### HOOVER PRIPOROČA MANJŠO ARMADO IN MILLJON DELAVCEV ZA FARME

Washington. — Bivši predsednik Hoover je te dni posvaril deželo pred možnostjo dolge vojne, ter je v tem smislu tudi predlagal revizijo načrta in sistema pridobivanja naših vojaških in delovnih sil.

Hoover pravi, da bi morali poskrbeti, da imamo takoj na razpolago najmanj milijon mož za delo na farmah, za operiranje kovinskih rudnikov in za vrtnanje novih oljnih vrelcev, katere bo treba v prihodnjem letu imeti na razpolago.

Bivši predsednik, ki je tekom svojega predsedniškega termina trdovratno stal na stališču, da so krize neizogibne in ni treba za brezposelne nč izrednega ukrepanja, je govoril pred senatnim odsekom, ki ima v področju apropiacije za dobavo vojaške in delovne sile.

Hoover je izjavil, da je on prepričan, da bo mogoče zadati končni udarec Nemčiji še v letu 1944 in ne letos. Dalje je dejal, da načrt Rooseveltove administracije, da se vzpostavi armado, ki bo šela 11 milijonov mož ni praktičen iz razloga, ker nimamo dovolj la-dijskega prostora, da bi te številne čete pošiljali na potrebna mesta, niti ne, da bi jih mogli zadostno zalagati s potrebnim materialom in hrano, ko bi jih enkrat imeli na morebitnih frontah preko morja.

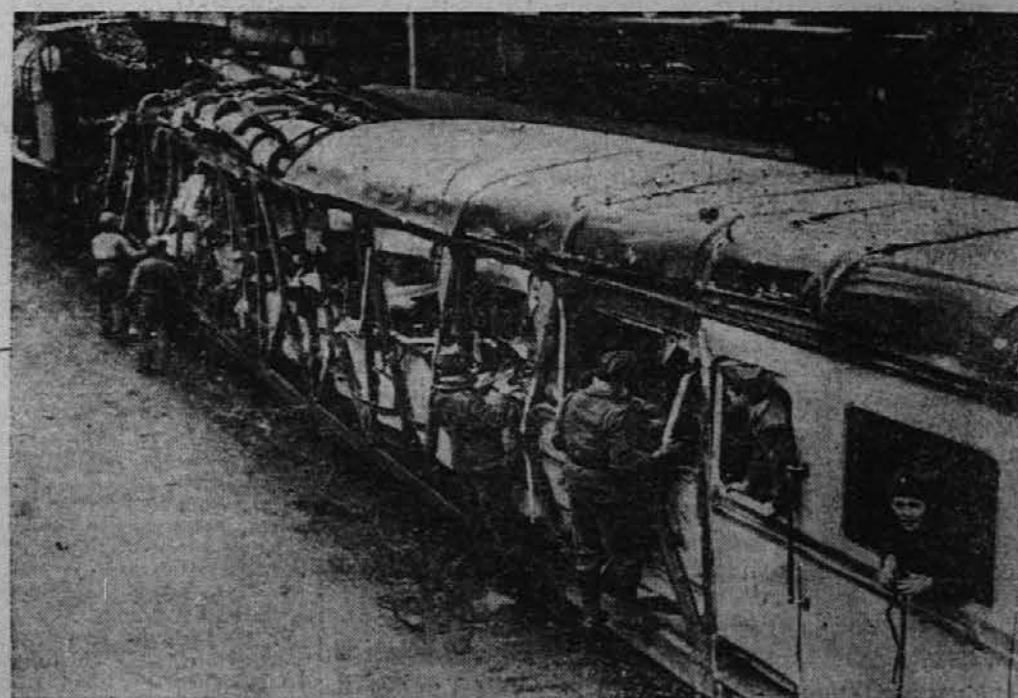
Hoover je tudi kritiziral Rooseveltovo stališče glede farmarskih cen rekoč, da bi malo višje cene dale farmariem veselje do večje produkcije vsega potrebnega živeža in posebno še reje prašičev zaradi potrebe masti. Ravnotako je važna produkcija mleka in sirovega mesa, ker potrebujemo ogromne količine za domačo potrebo, kakor tudi za zalaganje armade in za dostavljanje našim zavezniškom.

### Ni umrl pravi Tiso

New York, 13. feb. — Kakor popravlja pred kratkim podano vest o smrti slovaškega lutarskega predsednika Josipa Tiso agencija ONA, je razvidno, da je umrl oče predsednika, ki mu je bilo 80 let.

Čehoslovaški informacijski Center je izjavil, da je očitno, da je moral umreti stari Tiso, ker mlajši je star komaj 55 let. Poročilo o smrti je bilo podano po vichyskem radiju in je bilo rečeno, da je Tiso umrl v Bratislavi v starosti 80 let.

### ZVERINSKO DELO OSIŠKIH LETALCEV



Osiški bombniki so razbili bolniški vlak v Tuniziji.

## "GLAS NARODA"

VOICE OF THE PEOPLE

Owned and Published by Slovene Publishing Company, (A Corporation)  
Frank Baker, President; Ignace Hode, Treasurer; Joseph Lapaha, Sec.  
Place of business of the corporation and addresses of above officers:  
216 WEST 18th STREET, NEW YORK, N. Y.

## 50th Year

"Glas Naroda" is issued every day except Saturdays, Sundays  
and Holidays.  
Subscription Yearly \$3. Advertisements on Agreement.

Za celo leto velja list za Ameriko in Kanado \$3.—; za pol leta \$2.—;  
za šest mesecev \$1.50.—; za New York za celo leto \$7.—; za pol leta \$3.50.—  
Za tiskanje in celo leto \$7.—; za pol leta \$3.50.—

"Glas Naroda" izhaja vsaki dan izveniš sobot, nedelj in praznikov.

"GLAS NARODA", 216 WEST 18th STREET, NEW YORK, N. Y.  
Telephone: CHelsea 3-1242

## UMIKANJE V RUSIJO

Sedaj ni nobenega dvoma več, da se Nemci umikajo na celi ruski fronti. In to ni več prostovoljen umik, in Rusi so prehitri, da bi se mogli Nemci še pravočasno izviti iz ruskih krempljev. Sedanje umikanje pa je za Nemce mnogo dražje, kot pa bi bilo lanske jeseni. Hitlerjevi vojni pogroški se masujejo s potoki ruskimi krvmi.

Ko je jeseni Hitler odločil generala Franza Halderja, ker ni mogel slediti Hitlerjevemu "navdihnenju", so razna poročila naznanila, da so Hitlerju njegovi generali svetovali, da svojo črto v Rusiji pomakne nekoliko nazaj in da naj očaji armado feldmaršala Rommela v Afriki, da bi se mogel dovolj močno postaviti proti angleški osmi armadi, ki je pod poveljstvom generala Montgomeryja vdarila iz Egipta proti zapadu. Ker se Hitler za nasvet svojih generalov ni zmenil, je bil Rommel tepen in se je v več kot dveh mesecih umaknil 1500 milj in prišla je tudi katastrofa pred Stalingradom.

In sedaj vse kaže in v tem dan za dnem prihajajo tozadevna poročila, da je Hitler vodstvo vojne zopet izročil svojim generalom, ki sedaj izvajajo načrt, ki so ga jeseni predložili Hitlerju.

Nemški generali so se vedno skrbno varovali obsežnih prostorov in dolgih zalagalnih poti.

Napoleonova usoda velja nemškimi generalom še vedno kot veliko stvarilo pred razsežnimi ruskimi stopami. Še celo v prvi svetovni vojni, ko se je zrušila Rusija in bi mogle nemške armade korakati v Rusijo, kakor daleč bi bile hotele, se Hindenburg in Ludendorff nista hotela izgubiti v tem velikanskem prostoru ter sta postavila črto od Narve do Odesa in Sebastopola.

Hitler pa je mislil, da aeroplanom in motornim vozilom ni treba toliko gledati na prostor in daljavo. Pa se je smotilo, ruske armade ni mogel uničiti, da si je s svojim jezikom še večkrat "uničil". Hrabra ruska armada sedaj uničuje Hitlerjeve tolpe.

Pri vsem tem, da se nemške armade umikajo, se še vedno ne more o njih domnevati, da so poražene. Še imajo vdarno silo in se bodo njubne vstavile približno na črti, ob kateri so se vstavile lanske leto. Nemci pa so tudi prepričani, da bodo to črto tudi mogli držati, kar je razvidno iz priprav za to črto. V Afriko so še poslali močno armado in doma zopet pripravljajo velike rezerve za pomladansko ofenzivo. Ako pa bodo bodočo ofenzivo vodili mesto Hitlerja nemški generali, je dvomljivo, ako bodo skušali prodreti proti nepremagljivemu vrhodu. Skušali bodo na ruski fronti ostati v defenzivi, ostale armade pa bodo poslali v svoje trdnjave v zapadni Evropi. Vse mogoče je, da bodo celo na zapadu pričeli kako ofenzivo.

Izdatna pomoč, ki je bila poslana feldmaršalu Rommelju, je znamenje, da Hitler nikakor ne bo zapustiti Afrike. Temu dokaz je tudi včerajšnji močan Rommelov vdarec za Amerikance v Tuniziji. Rommel je moral dobiti zelo veliko ojačanje, kajti armada, ki se je v več kot dveh mesecih umaknila za več kot 1500 milj, pa je slednjič vdarila s tako močno silo na sovražnika, ki je prihajal z nasprotne strani, brez novega materiala tako v moštvu kot v orožju ne more tako uspešno napasti.

Nemci, tako saj izgleda, hočejo na vsak način držati Afriko in s tem zaveznikom preprečiti, da ne bodo mogli vstopi v Evropo. Če pa jim to ne bo uspelo in bodo zavezniki vpadli v južno in zapadno Evropo, tedaj bodo Nemci svoje armade poslali na južno in zapadno fronto, na ruski fronti pa bodo ostali v defenzivi.

Tako izgleda, da nameravajo Nemci napraviti.

Moč zaveznikov pa z vsakim dnem narašča, medtem ko nemška pojava, zato smemo še v bližnji bodočnosti pričakati, da se bodo Nemcem njihovi računji zmešali.

## FRANCOSKE BOJNE LADJE V AMERIKI

V New York in druga ameriška pristanišča so dospela štiri velike francoske bojne ladje, da bodo popravišne, nakar se bodo pod francosko zastavo borile proti nemškim podmornicam.

Mogočna oklopnica Richelieu, ki je bila zelo poškodovana v Dakarju v Afriki in ki ima 35.000 ton, je s 1500 možmi posadke zasidrana v newyorškem pristanišču. V New York je prišla že v četrtek, toda

mornariški departament je njen prihod šele včeraj naznanil. 48 ur pozneje sta prišla ruska lada Fantasma in Le Terrible. — Krizarka Montcalm pa se je zadržala v Philadelphiji.

Oklopnica Richelieu je zasidrana med Kipom Svobode in New Yorkom. Predno bo mogla pod Brooklynkim mostom ploviti v brooklynsko ladjedelnico, ji bodo morali odstraniti višinske jambre.

## ALI VESTE?

Kot zvesti Amerikanci bi morali redno prihranjati si denar vsak teden — v Vojnih Hranilih Bondih in Znakah.

## Kaj poročajo Italijani o borbah v Sloveniji

(JIC.) — "Carriere della Sera" od 20. dec. prinaša izpod peresa publicista Virginio Lilli dolg članek iz Zagreba v katerem opisuje partizane in trdi, da so v vsakem oziru ravno nasprotno od onega, kar bi se pričakovalo od redne milicije.

To so divje tolpe. Partizani in komunisti nosijo ponajveč stare vojaške uniforme. Včasih uniforme stare jugoslovanske vojske, včasih pa uniforme ki so jih vzeli ubitim sovjetsko zvezdo s srpom in kladivom in nad tem znamenjem prekrizane meče. Na uniformi imajo tudi še razne druge znake; na nekaterih majhnih znakih iz bele pločevine so vtisnjena srbska gesla kakor na primer: "Smrt, kri, svoboda!" in podobno.

Četniki in nacionalisti pa ne oblečejo vojaških uniform. Četniki nosijo srbske narodne noše. Na kapah imajo ovalen znak z belim orlom na črnem polju in dve levorjavi vejici, pod orlom pa dva prekrizana meča in lobanjo.

Partizani, komunisti in nacionalisti četniki, vsi so nekatrni živi arzenali. Preko hrbta in okoli pasu nosijo naboli čudne in krute vrste orožja, ki so si ga kdaj izmislili razbojniki ali vojaški redne vojske. Ob hoku nosijo po dva, tri, na tudi po štiri nože in včasih celo sekire. Revolverji in pištole vseh kalibrov in vseh mark jim vse preko hrbta. Na ramah navadno puške ali pa lahke strojnice. Značilen je način, kako nosijo ročne granate. Človek bi mislil, da so lampijonski ali pa sadje, ki visi na vejicah.

Tudi žene se nahajajo med partizani. Ne smete pa misliti, da so partizani priljubljeni. Tako komunisti kakor četniki pripadajo najnižjim slojem in v velikem številu so v njihovih vrstah ljudje, ki jih niti ni mogoče imenovati narodnih bojnikov. To je sloj neke vrste samoukov, na pol profesionalcev, a na pol politikov, bivših vojakov iznanecev ali političnih zločincev. Silna mešanina ras in narodnosti.

Partizani in komunisti predstavljajo evropski podtalni pokret a med njimi se nahajajo Srbi, Poljaki, Francozi, in tudi Španci. Tudi nekaj židov je med njimi, več med komunisti nego med četniki; ti seveda niso iz delavskih ali kmečkih slojev.

Prvo, kar partizani store, kadar zasedejo nov kraj, je to, da uničijo občinske knjige in registre, ker upajo na ta način onemogočiti kontrolo ljudi, ki so izginili. V želji, da bi prikazali partizansko organizacijo kot nekakšno državo v državi, trditelji radio Moskva in London, da imajo balkanski partizani svoje časopise. Res je, da so partizani, kakor sploh vse podtalne organizacije, širili

jo mnogo tiskanih stvari. Letake razmnožujejo na pisalnih strojih, toda tudi nekatere prenosljive tiskarne so v njihovih rokah; najbrže so jih uplenili v trenutku razsula Jugoslavije.

Izdajajo razne vrste brošur; značilen dokaz za zmešnjavo, ki vlada pri njih, je dejstvo, da so njihove brošure včasih tiskane na najlepšem tiskovnem papirju, včasih pa na zavojnem papirju najslabše vrste. Tu citate presenetljive vesti o razvoju vojne. Včasih rdeča armada obkoljeva Berlin, Poljska je zopet obnovljena v svojih starih mejah, v katere je le vključena vzhodna Prusija; Angleži so okupirali Neapel, a četniške skupine so zavzele Zagreb in tako dalje.

Partizanski vodje ne poznajo diskrecije. Ustanavljajo vojaška sodišča v imenu jugoslovanske države, ali evropske Sovjetske republike. Sodišča začno posloovati v vsakem zavzetem kraju. Namen je kaznovati oni del prebivalstva, ki je protikomunističen ali protisrbski. V takih stvareh pride do ubojev. Svoje ukaze izbijejo četa v imenu Stalina ali v imenu jugoslovanskega kralja. Tako izključeno ukrepe, ki se tičejo rekvizicij, ker ni nič drugega, nego plenjenje.

Na ta način rekvirirajo vse vrednote, živino, obleko, hrano, radio aparatit itd.

(Po hranini tega članka nai imajo citateli vedno v spominu, da je poročilo iz italijanskega vira. — Op. ured.)

## STRAŠNE IZJAVE SRBSKEGA NARODA

(JIC.) — Jugoslovanska vlada v izgnanstvu je izjavila dodatno k vestem o nedavnih pekočih v Srbiji, ki so povročili v teku treh dni 4.200 žrtev v Beogradu, da je italijanski guverner črnogorskega ozemlja pred kratkim v privatnem razgovoru cenil število Srbov, ubitih od začetka okupacije sem na 825.000.

Eden izmed predstavnikov jugoslovanske vlade je povedal da je v Jugoslaviji nastopil nov izbruh najstrašnejšega terorja; Nemci groze s "popolnim uničenjem celokupnega prebivalstva" ako bi odpor ne prenehal.

Poročila, ki jih je dobila ju-

## SONART REKORDI

## Lepe Melodije!

St. M571 — Na Marjanca, polka  
Kje so moje rožice  
Marička pegan — polka  
Duquesne University  
tamburica orkester

St. M572 — Terezinka polka  
Na planincih — valček  
Jerry Koprišek in orkester  
Za toz, enak in celo plošč, se obrnite na: JOHN MARSICH, Inc., 463 W. 42nd St., New York

goslovanska vlada v Londonu dokazuje, da je bilo v teku leta 1942 samo v Beogradu ubitih 27.000 oseb.

Agenti nemške Gestapo, ki so na čelu tej novi kampanji umorov, love in zapirajo vse one, na katere pade najmanjša sumnja, da podpirajo generala Mihajloviča. Poročevalce je dodal, da sledi iz najnovejših poročil prispelih v London naslednje:

"Hoteč strahovati prebivalstvo zasedene Srbije, sovražnik kar brez prestanka in naerto uničuje vodilne sloje prebivalstva in to svoje zverinstvo označuje kot "reprezaljo" za napade na nemške vojske.

V štirih dneh od 9. do 13. decembra, so položili v Beogradu več od 3000 oseb in jih obtožili, bodisi da pomagajo, bodisi da "simpatizirajo" z generalom Mihajlovičem.

Trde, da je bilo na predvečer Rožice ustreljenih 300 oseb, na Božič sam pa 3.000, a par dni pozneje še novih 900.

Predstavniki jugoslov. vlade je izjavil, da agenti Gestapa kar na slepo love ljudi v javnih krajih in tudi po privatnih stanovanjih. Te žrtve pobijajo brez vsake sodbe, ako imajo le najmanjši povod za sumnjo, da pripadajo Mihajlovičevi podtalni organizaciji.

Prav verjetno je, da je nemški komandant v Srbiji že začel izvrševati svojo grožnjo, da bo dal za vsako nosačeno sabotažno dejanje ustreliti po 100 srbskih talcev.

VSI ne moremo iti na bojišče se vojskovati proti sovražniku osebne svobode; — VSAK pa lahko pomaga pobiti sovražnika, ako kupuje WAR BONDE in ZNAMKE redno.

Najboljšo Garancijo Zavarovalnine Jamči Vam in Vašim Otrokom

KRANJSKO-SLOVENSKA KATOLIŠKA JEDNOTA

Najstarejša slovenska podporna organizacija v Ameriki . . . Posluje že 48. leto

Članstvo \$7.800 Premoženje \$5.000.000

SOLVENTNOST K. S. K. JEDNOTE ZNAŠA 127.24%

Če hočeš dobro biti in svojih dragih, zavaruj se pri najboljši, poštini in nadovalni podporni organizaciji, KRANJSKO-SLOVENSKE KATOLIŠKE JEDNOTE, kjer se lahko zavaruješ za smrtino, razne pokojnine, operacije, proti boleznim in onemoglosti.

K. S. K. JEDNOTA sprejema moške in ženske od 16. do 66. leta; stroške pa talci po rojstvu in do 16. leta po svoje križijo.

K. S. K. JEDNOTA izdaja najmodernejšo vrsto certifikate, od dajanja do \$200.00 do \$5.000.00.

K. S. K. JEDNOTA je prava mati vseh in otrok. Če si nisi član ali članica te mogoče in bogate katoliške podpore organizacije, po-trudi se in pristopi takaj.

Za pojasnila o zavarovalnici in za vse druge podrobnosti se obrnite na uradnike in uradnice krajevnih društev

K. S. K. Jednota, ali pa na:

GLAVNI URAD

351-353 No. Chicago Street, Joliet, Illinois

## RAZGLEDNIK

Piše Anna F. Krasna

## NAPREDEK RUSKE ŽENE.

Danes, ko ruska žena do-prime so dvignile protest proti ne-prinosa toliko za izvojevanje ruske zmage in takorekoč sto-estavljanja ruske žene. Pisale pa sporedno z moškimi na vseh poljih delovanja, znanja, dela in borbe za ustvaritev lepše bodočnosti, se svet zanima, kako je mogla ta še pred nedolgo zaslužena žena napraviti tak korak naprej.

Ameriški poročevalec R. Parker, ki je kot vojni novinar imel priliko gledati rusko žensko v aktualni borbi in pri delu daleč za fronto in v zaledju tik za bojno linijo, je napisal lep članek, v katerem kaže na eno največjih čudev naše dobe: na napredek ruske žene.

Sovjetska konstitucija vsebuje naslednji člen: "Ženske v USSR imajo enakopravne pravice z moškimi v vseh sferah ekonomskega, kulturnega, socialnega in političnega življenja." Sveta dolžnost slednjega državljana USSR je, da brani svojo domovino.

Enakopravnost — dolžnosti, ki jih ta nalaga, ruske žene, — piše Parker, — so se v 17 mesecih izkazale, da vedo, kaj je dolžnost v smislu enakopravnih pravic. Junaštvo in ljube- do do domovine dihtata danes novo rusko ženo, ki jo je iz- obličila revolucija in doba, ki je sledila.

Prd revolucijo je bil položaj ruske žene na nizki stopnji. Bizantinski vpliv, katerega je ohranila pravoslavna ruska cerkev, je držal v Rusiji ženo v socialnem pogledu na stopnji orientalne sužnosti, kajti medtem, ko je Evropa skušala v dobi Renaissance postaviti žensko na višjo stopnjo duhov- no, je morala ruska žena še vedno veljati za manj vredno bitje.

Velik pisatelj Tolstoj je za- pisal o ruskih ženah po vaseh, da so "trdnjave teme." One pri moškem svetu niso imele več veljave, kot navadno živin- če, pravzaprav še manj. Sicer so delale od zore do mraka in izdelovale platno, volno, oble- ko, redile so prašice in kokoši ter mohle krave, itd., naravno je torej, da so imele v teh svo- jih področjih nekaj odločilne besede. Tudi kuhale so, to se razume, ali niso pa smele jesti ori mizi z moškimi člani dra- žine. Ko so ti jedli, so morale one štati sklonjenih glav in čakati, da se nasitijo, kar je osta- lo, je bilo za ženske.

Ruski pisatelji so često opi- sali tragedijo ruske vsake že- ne in posamezne ruske žene sa-

me so dvignile protest proti ne- sramnemu tlačanju in zapo- stavljanju ruske žene. Pisale so knjige, in se organizirale, vodile so borbo za osvobodjenje ženstva na skrivaj in javno. Mnoge razneje revolucionar- ke, kot Klara Zetkin, ter Le- ninova žena, Nadežda Krup- skaja, so doživela čas, ko so mogle videti sadove svojega delovanja. Več starih borite- lji se živi in še deluje za na- predek ruske žene.

Tekom dobe 25 let, ko je Rusija gradila svojo gigantič- no industrijo in novo civilizacijo, je zaeno z Rusijo stopala v opredelje ruska ženska, ki je šla v tovarne, v laboratorije, v univerze, v medicinske šole, — povsod. Postala je izurjena letalka, zvala je streljati, ka- liti železo, v jeklarni, voziti vlake, ladje, nadzorovati in voditi ogromna gradbena pod- jetja, upravljati kolhose, ska- kati iz aeroplanov s padali (parašuti) vagajati mladi na- raščaj v otokskih vrtoih in ta- ko naprej.

In povsod se je izkazala spo- sobno. Žene, ki niso znale pred revolucijo čitati, ne pisati, ker se to ni smatralo za potrebno, so po revoluciji, ki jim je pri- nesla emancipacijo, šle v šolo in se naučile vsega, kar jih je veselilo, ter pokazale, da je njih mentalna sila in sposo- bnost samo čakala, da se jo sprosti.

Danes, ko se ruska moška si- la — najboljša, kar je more de- žela dati — hrabro bori, da premaga lakomnega brutalne- ga sovražnika, se je izkazalo, kako velike vrednosti za Ru- sijo je bila emancipacija ruske žene. V tovarni, na polju, v vsespovod, kjer je popustila moška roka, ki je morala po- erabiti orožje, da brani domo- vino, je stopila na izpraznjeno mesto izurjena in večša Rusin- ja nove dobe.

Še leta 1897 je bilo polovico zaposlenih žensk v Rusiji v hišnih službah, 25 odstotkov jih je služilo na farmah in o- stale so sužnjile v industriji in pri stavbeni stroki — samo 4 odstotke žensk je bilo nposlje- nih pri izobraževalnem in zdravstvenem delu. Danes je med ruskimi delavkami samo 2 odstotka hišnih služkinj — in na vsakih deset žensk pri- deta po dve zdravnički ali učiteljici, itd. Število žensk na polju znanstvenosti je veliko in ravno tako na polju umetno- sti, kot bolničarke pa so se Ru- sinje tekom te vojne izkazale za neprekosljive, tako v spo- sobnosti, kot v izredni pogum- nosti, radi katere danes svet po pravici občuduje rusko že- no.



## DRŽAVLJANSKI PRIROČNIK

Izšla je nova knjižica ki daje poljedna navodila, kako postati ameriški državljan.

Poleg vprašanj, ki jih navadno soodniki stavijo pri izpitu za dr- žavljanstvo, vsebuje knjižica še v II. delu nekaj važnih letnic in zgodovine Združenih držav, v III. delu pod naslovom Rarno, pa Proglas neodvisnosti, Ustava Zdu- ženih držav, Lincolnov govor v Gettysburgu, Predsednik Zedne- nih držav in Poedine države.

Cena knjižice je samo 50 centov.

In so dobi pri: SLOVENIAN PUBLISHING CO. 216 West 18th St., New York

## INVESTIRAJTE V AMERIKO



KUPUJTE UNITED STATES WAR SAVINGS BONDS IN STAMPS

# Kanadski Vestnik

Poročila iz raznih naselbin, kjer bivajo in delajo Slovenci

## Prispevek Kanade zaveznikom

Številne in raznotere diskuzije o politiki dobre sosesčine z deželami Južne Amerike, so skotno zabrinile važno vlogo, ki jo igra Kanada v skupnem vojnem naporu zaveznikov. Dejstvo namreč je, da rekord Kanade izkazuje, da je ona dozdaj pokazala več hitrih v dostavljanju redne pomoči v obliki materiala, moštva in vsega, nega katerakoli sosednja dežela te hemisfere.

Danes Kanada skrbi, da spremlja pošiljke, ki gredo čez severni Atlantik, konvoji, ki ne puste blizu nemških podmornic. Skoro polovico konvojske službe vrše kanadske ladje. Poleg tega prispeva Kanada k skupnemu vojnemu naporu 40 odstotkov niklja in aluminija, ki ga potrebujejo zavezniki.

Več kot polovico mehanskega transporta, s katerim so zavezniki čete prenosile Romnela preko afriških ozemelj in puščin, je bilo izdelanega v Kanadi in ravnotako je bilo tamkaj izdelanih 40 tisoč motornih vozil, ki so bila poslana v Severno Afriko. Dalje ima Kanada največje tovarne za izdelovanje manjšega orožja in drugi največji bančni arzenal, kakor tudi največje tovarne za aluminij na svetu.

Kanadska mornarica pomaga protektirati tudi naše ameriške vode in še važnejše je morda dejstvo, da odkriva in razvija Kanada nove vire in nove načine proizvajanja raznega potrebnega materiala, kar bo igralo veliko vlogo že tekom vojne, še večje pa prav gotovo po vojni.

Ena največjih zadnjih pridobitev je brezovno odkritje in razvite širokih plasti železne rude v Steep Rock Iron Mine. O tem je bilo v javnosti prav malo znanega, toda je važno iz razloga, ker smatrajo tozadevni veščaki to novo odkrito železo za najboljšo, kar ga je danes na svetovnem trgu.

Steep Rock se nahaja približno severno od znane Mesaba Range, blizu Dulutha, ter je lahko dostopna oziroma na obratovanje in izvoz rude. Mnenje tudi prevladuje v rudniških krogih, da znajo novi rudniki, ki jih zdaj odpirajo, po vojni celo prekositi kvaliteto

## PRISPEVKI ZA RUSKO POMOC SO DOSEGLI ŽE VISOKO VSOTO.

Kirkland Lake. — Aid to Russia Committee v tem okrožju je pretekli teden naznanil, da se je sklad za Rusko pomoč znatno povečal tekom zadnjih nekaj tednov in bo skoro dosegel cilj lokalne kampanje za \$10,000.

## RUDARSKO OKROZJE SE ODLIKUJE V NAKUPOVANJU BONDV IN ZNAMK.

Kirkland Lake. — R. S. Taylor, načelnik okrožnega odbora za vojne finance, je pred kratkim govoril v tem mestu in rekel med drugim tudi to, da so se ljudje rudniškega okrožja zelo povoljno odzvali pozivu za nabavo vojnih znamk in bondov.

Zadnje čase je sicer opaziti, da je nakupovanje bondov ponehalo, a znamke se zelo dobro razpisujejo med prebivalstvom. Taylor je posvaril poslušalce, naj ne mislijo, da nam spričo boljše vojne sreče zaveznikov ni treba več posegati po bondih. Ravno nasprotno je res sedaj, ko držimo, sovravnika že prilično dobro za vrat, se je treba potruditi, da ne popustimo v nobenem oziru, sicer lahko sami povzročimo nepotrebno podaljšanje vojne in s tem toliko nepotrebnega trpljenja ter izgubo izvirnih.

Rudniško okrožje se je, potem svojih predstavnikov zavezalo, da bo tudi v bodoče pridno na delu za nakup vojnih bondov.

## PRVA KANADSKA LADJA POTOPLJENA POTOM ZRAČNEGA NAPADA.

Ottawa. — Mornariški minister MacDonald je naznanil, da je bila na Sredozemskem morju potopljena kanadska korveta "Louisburg." Pri tem je izgubilo življenje 38 mornarjev.

Ladja je spremljala konvoj, ter je bila zadeta od bomb vrženih iz sovražnih strmoglavnikov in torpednih letal.

To je bila prva kanadska ladja, ki je bila potopljena tekom zračnega napada na konvoj. Sicer pa je bilo dozdaj izgubljenih ob vršenju konvojske službe deset kanadskih ladij, ki pa so bile zadete po podmornicah. Med izgubljenimi možmi, posadke sta bila tudi dva častnika.

## REGULACIJE GLEDE SIROVEGA MASLA.

Ottawa. — Po določbah za odmerjenje sirovega masla, bi se bil moral registrirati vsak izdelovalec istega in sicer že do 31. januarja. Ker nekateri te določbe niso prav razumeli in so čakali na kake posebne tozadevne forme, katere bi bilo treba izpolniti in podpisati.

War-time Prices and Trade Board sedaj opozarja one, ki se še niso registrirali, naj to store, obenem pa je tudi pojasnjeno, da ni treba drugega, kot poslati ime in naslov lokalnemu razijskemu odboru s pripombo, da registrirana ali tako prijavljena stranka izdeluje sirovo maslo za prodajo.

Prijavljen je nujno potrebno, ker drugače ne bo smel nihče prodajati sirovega masla. Kdor proda sirovo maslo direktno odjemalcem, mora kakor drugi trgovci, dobiti od svojih odjemalcev potrebne kupone. Dobe se tudi posebna dovoljenja za direktno prodajo

## PROTIZRAČNA BATERIJA V TUNIZIJI



Francoski strelci s strojnimi in angleški topničarji s protizračnimi topovi v operaciji proti osiški armadi nekje v Tuniziji.

## Odpor v Dalmaciji

(JIC.) — Jugoslovanska kot-so omejene na najpotrebnejše. Toda kljub vsem tem napozdaj hemetično odrezana od svojega zaledja in sploh od vse Evrope. Italijani namreč žele, da uporno prebivalstvo teh krajev ne izve ničesar o dogodkih, ki pretresajo svet.

Privatne vesti iz notranjosti Jugoslavije razodevajo, da je prebivalstvo tega ozkega pasu ozemlja, ki je preko Jadranskega morja obrnjeno proti Italiji, zelo zagrenilo življenje italijanskim zasedbenim četam. Ko so se bile razširile novice o ruskih zmagah in o angleškem napredovanju v Tripolitani, so izbruhle navdušene demonstracije.

Zdaj je prehod iz kraja v kraj prepovedan. Radio aparate so pobrali in Italijani so vse, kar se je le dalo ukreniti, da se prepreči prihod in širjenje dobrih novic iz različnih bojišč, z vso strogostjo izvedli. Vse zveze z ostalim italijanskim ozemljem in tudi zveze dalmatinskih mest med seboj

## Note za PIANO HARMONIKO ali KLAVIR

BREEZES OF SPRING  
TIME OF BLOSSOM (Crescent Star)  
SLOVENSKI FANTJE  
VSE DOM PROVALA  
KO JEZERU  
K O L O  
OHIO VALLEY  
SILVIA POLKA  
TAM NA VRTNI GREDI  
MARIBOR WALTZ  
SPAVAJ MILKA MOJA  
ORPHAN WALTZ  
DEKLE NA VRTU  
OJ, MARICA, PEGELJAS  
BARČICA  
MLADI KAPETAN  
GREMO NA STAJERSKO  
STAJERS  
HAPPY POLKA  
OJ NA TUJEM

35 centov komad  
3 za \$1.  
MOJA DEKLE JE SE MLADA  
Po 25c komad:

Naročite pri  
KNJIGARNI  
SLOVENIC PUBLISHING CO.  
216 West 18th St., New York

Rojake prosimo, ko pošljejo za naročnino, da se poslužujejo —  
UNITED STATES  
OZIROMA  
CANADIAN  
POSTAL MONEY  
ORDER,  
ako je vam to priročno

**ZNIZANA CENA**  
za koračnico  
**SOLDIERS ON PARADE**  
Ker žel, da se čim bolj razširi za  
**PIANO HARMONIKO**  
petrejem  
koračnica  
**"MLADI VOJAKI"**  
Je Mr. Jerry W. Koprivci urodl  
z založnikom, da vojaki lahko dobi  
skladbo po nižji ceni, to je  
**Sedaj 35c**  
Dva komada za 70 centov.  
Naročite lahko tudi pri:  
**Slovenic Publishing Co.**  
216 West 18th St., New York

ko so prej poskušali na ta način ubežati.  
Odkar je prekinjena poštna zveza z drugimi deželami, je Dalmacija izolirana, toda vse njeno prebivalstvo v svojih domovih napeto čaka na odločilno vro.

## PEGASTI LEGAR V JUGOSLAVIJI.

Angleški radio je poročal o uradnih nemških zdravniških statističnih podatkih, ki razodevajo, da so se različne bolezni resno razpasle na ozemlju nemškega rajha.

Jugoslovansko ozemlje pa je napadla huda epidemija pegastega legarja.

V Nemčiji je narasla dizen-terija za celo tretjino v teku enega leta.

FERDO JUVANEC: Zjutraj ..... 20  
Slovenska ..... 20  
PETER JEREB: Pelin roba: VASI  
LIJ MIRE: Podoknica ..... 20  
ZORKO PRELOVBO: Le enkrat se ..... 20  
Slava dela ..... 20  
HR. VOLARIČ: Rožmarin: JOS  
PAVČIČ: Potkan ples ..... 20

## IZ STARE ZALOGE pa ima mo še naslednje pesmi, katerin smo znižali cene:

Ameriška slovenska lira, (Polmar) 20  
Orlovsko himno (Vodopivec) 20  
Slovenski akordi, 22 melodij in  
melodij zborov (Karl Adamič) 20  
Trije mešani zbori (Glasbena Matica) 20  
V pepelnici noči, kantata za solo, zbor in orkester, (Bottner) 20  
Mladost, pesmi za mladino v klavir-jem (E. Adamič) 20  
Dve pesmi, (Prelovac) za mešani zbor in solo 20  
Noči himni, dvoglasno 20  
Gorski odmor, (Ladurner), 12 svetskih, mešani zbori 20

## ZA TAMBURICE:

## NA GORENJSKEM JE FLETNO, podpouri slovenskih narodnih pesmi za tamburice, aloli Mar

ko Bajuk ..... 75  
Slovenske narodne pesmi za tamburice, (Bajuk) 20  
Sam žel na planini, (Bajuk), podguri 20

## ZA CITER:

Poduk na citra. — s svetski — (Košljak) 20

## ZA KLAVIR:

Štiri priče. — Karakula ..... 20



## PEVSKIM ZBOROM

### POSEBNO PRIPOROČAMO NASLEDNJE MUZIKALJE.

1. SLOVENSKE PESMI  
(Izbrano 9 narodnih pesmi iz Glasbene Matice v Clevelandu.)  
Cena — \$1.50

2. Kralj Adamič—16 JUGOSLOVANSKIH NARODNIH PESMI za mešani zbor ..... 20

3. 16 NARODNIH PESMI za mešani zbor ..... 20

4. 16 NARODNIH PESMI za mešani zbor ..... 20

5. Prace Venturini—16 NARODNIH PESMI za mešani zbor ..... 20

6. Ferdo Juvanc—16 MLADIH LET. mešani zbori ..... 20

7. Peter Jereb—16 NARODNIH PESMI za mešani zbor ..... 20

## Moški zbori

OSKAR DEV: Barčica: Oj, moj bočar, je sov; Kam mi, fantje, drev v vas pošlemo ..... 20

OSKAR DEV: Šečno, ljubca moja: Ko ptičica na tuje gre; Soli: Moj očka um končica dva; Dobiv sem psemce: Slovo: Je vplnila toč 20

SMIL ADAMIČ: Modra devojka (belokranjska) 20  
Vse noč pri potoci ..... 20  
Jurčeva ..... 20  
Hrdi Mleka domo: Kaj drugega bočem; Zdravica ..... 20

VASILJ MIRE in A. GROBING: Vetril: Pa gradil ..... 20

KNJIGARNA SLOVENIC PUBLISHING CO.  
216 West 18th Street, New York, N.Y.

**KUHARSKA KNJIGA:**  
**Recipes of All Nations**  
RECEPTI VSEH NARODOV  
Stane samo \$2.00  
Knjiga je trdo vezana in ima 821 strani  
Recepti so napisani v angleškem jeziku; ponekod pa so tudi v jeziku naroda, ki mu je kaka jed posebno v navadi  
Ta knjiga je nekaj posebnega za one, ki se zanimajo za kuhanje in se hočejo v njem čimbolj izveščati in izpopolniti.  
Naročite pri  
**KNJIGARNI SLOVENIC PUBLISHING CO**  
216 West 18th Street, New York, N.Y.

# Taškent

Ruska povest iz dni velike lakote.

Napisal: ALEKSANDER NEVEROV

2

Miška je pristopil v pusto, hladno izbo. Čepico je raztegnil, obrvi namršil. Takoj je imel vid odraslega, pravega mušaka in tudi noge je razkoračil, kakor mužik.

"Kako je, mama, ležiš?"

"Slabo mi je, žanes, sinko."

"V Taškent hočem, po kruh."

"V kakšen Taškent?"

"Mesto je to — dvatisoč vrst od tukaj in kruh je tam zelo poceni."

Miška je govoril mirno, kakor gospodar, kakor odrasel, pravi mužik.

Mati ga je gledala z začudenimi očmi.

"Meša se ti, ali kaj — ne razumem te?"

Miška je začel pripovedovati po vrsti. Mogo jagod je tam in kruha ima vsak do grla. Naenkrat lahko pripelješ trideset pudov. (Nalašč je dodal deset več, da bi mati bolj verjela). Pripovedoval je skladno, kakor bi čital iz knjige. Vse, kar je slišal od mužikov in kar si je sam izmislil, vse je obrazložil. Tja največ štiri dni, nazaj največ štiri dni.

"Mama, ne boj se!"

"A če se ne vrneš?"

"Vrnem se."

"Pazi sinko! Vse noči ne bom spala, samo na tebe bom mislila. Mužiki, veliko večji so od tebe, pa ne gredo."

"Mužikom, mama, je mnogo težje. Vozno karto in potni list morajo imeti. A midva s Serjoško se pred radovednimi očmi skrivava. Vseeno, mama, razen mene ni nikogar, ki bi skrbel. Kam naj pošljеш Fjodiko in Jasko?"

"No, pazi, Miška! V imenu Krista te prosim ne plezaj na strehe. Bog varuj, zvališ se ponoči in konec te bo. Rajši se komu pokloni do tal, da te posadi na varen prostor. — Kaj mi bo početi, če ostanem sama?"

"Ne boj se mame, ne padem."

Miška je pregledal čevlje, ki so bili razbiti na petah. Namislil se je.

"Slabi sta, hudirja!"

Toda takoj se je pomiril.

"Ni hladno sedaj. Bos pojdem."

Nožiček je nabrusil na opeki, s šilom naredil luknjico, na ručaji in ga obesil na venjati pas, da bi ga ne izgubil. Nasul si je soli v čunjico in jo krepko prevezal, da bi se sol ne razsula. Spredel si je vrvice iz konopljinih vlaken. Kdo ve, kaj se lahko pripeti na potu. Treba imeti rezervol. Potojni oče je delal vedno tako. Ako je šel na trg, je vzel s seboj rezervno os in kolo. Kolesa Miški ni treba, a vrvice lahko pride prav.

Mati je dala vrečico, ki je držala en pud in ki jo je bila dobro zakrpalna na obeh straneh.

"Bo ta-le vrečica zadostovala, Miška?"

"Daj dve, iz dveh se nič ne izgubi. Morda bodo dajali kruh v kosih."

Mati mu je verjela.

"Prav imaš, Miška. Vse vzemi, kar dobiš, morda pri- neset tudi kaj zrnja; posejemo ga."

Mati je v čumnatih slekla s seboj strajco jo razvezala in naredila iz rdečega deca vrečo.

Jaska je prenehal rezljati leseno puško in začuden je gledal brata.

"Miška!"

"Kaj?"

"Tudi Serjoška gre s teboj!"

Miška ni odgovoril. Odšel je na dvorišče in se ogledoval. Kaj pomeni lakota!

Kolo leži tam, plug na drugem koncu, a konja ni in krave ni. Preje so kokodlakale kokoši, petelin je pel na ves glas. Sedaj vidiš samo stebre in slabo streho. Pa kaj to! Posre- či se mu priti v Taškent in vse bo uredil. Glavno je: nič strahu. Hodijo drugi pa bo še Miška poskusil. On je samo po letih majhen, kar se pa dela tiče, ga niti odrasli ne prehitijo.

Zopet so muški govorili na cesti o Taškentu. Z mislimi so krožili okrog nevidnega, poslušali, kaj se govori o goricah. V svoji bujni domišljiji so videli pred seboj pšenico, žimsko in jaro. Nizke cene. Raj! A priti tja, to je težko vozno karto je treba in povrh tega še potni list.

Miška se ni bal.

Kakor v pravljici je stal pred njim Taškent — mesto kruha bogato. Gorice so tam — hej! Molke si napolniš poln žep marelice! Nič zato, če tudi kdo vidi.

Govorili so muški, da je zrak tam zelo vroč. Zaduši se lahko človek. Tudi tega se Miška ni bal. Gotovo so tam tudi reke, kakor pri nas. In če so reke, se gotovo ljudje tudi kopljejo.

Ko je Serjoška omeni Kirgize, mimo katerih bo treba iti, se Miška tudi tega ni ustrašil.

"Ako so Kirgizi — ljudje, — čemu bi se jih potem bal?"

"Ali morda niso ljudje?"

"Da vidiva! Sedaj trosijo vsemogoče neresnične stvari."

Na polju je bilo tiho. Pod modrim nebom so peli škranjčki. Nizke je zvenela žica na brzozavih drogovi, postavljenih v dolgih vrstah ob cesti. Za temi drogovi je postaja. Na postaji je vlak. Miška ga je videl že dvakrat, ko je šel z očetom v Samaro. Zanimiva reč. Dirja kakih petdeset sežnjeval daleč, iz dimnika se kadil, kakor če se kuri v peči in piščalka brizga.

Miška je krenil na pot, oblečen v očetovo suknjo, prepasan z vojaškim pasom ter široko mahal s palico. Na plečih vrečica za en pud in v nji še druga vrečica, sešita iz rdečega dela materine srajce. Vrdeči vrčiči je železni kozarec, čunjica s soljo, košček kruha, spečen iz drave, in staro babičino krilo, ki ga je treba v mestu prodati.

(Nadaljevanje prihodnjik.)

## Racioniranje na točke

V prejšnjem članku smo naznanili, da sadija v konzervah in steklenicah, soki in juhe v konzervah in steklenicah, zmrznjeno sadje in zelenjava ali osušeno sadje, pridejo kmalu pod racioniranje, kakor sta že kava in sladkor, in da se v to svrhu kmalu izda knjižica za racioniranje, tako zvana War Ration Book No. 2, vsem onim, ki že imajo War Ration Book No. 1. Oznani smo tudi, da nova knjižica bo nekoliko drugačna kot ona prva. Ta druga knjižica bo imela 24 znamk na vsaki strani. Vsaka znamka bo nosila črko in številko. Vse znamke na eni strani bodo imele črko A, na drugi strani črko B, in tako dalje po abecednem redu. Številke na teh znamkah na isti strani bodo 8, 5, 2, 1, tako da bodo znamke na prvi strani označene A8, A5, A2 in A1, na drugi strani pa B8, B5, B2, in B1 in tako dalje. V novi knjižici bodo štiri plave in štiri rdeče strani. Za enkrat ni treba ozirati se na rdeče strani. Le plave strani veljajo za gori omenjena jedila, ki pridejo sedaj pod racioniranje. Za prvo dobo se bodo rabile le kolone A, B in C. Ker vsaka stran ali kolona vsebuje znamke s številkami 8, 5, 2, in 1, kar skupaj znaša 16, kolona A, B in C, skupaj znašajo 48 točk kar je najvišje število "točk" ki se jih sme rabiti v vsaki dobi. Ta doba odgovarja koledarskemu mesecu. Dočim črke označujejo, v kateri dobi se smejo rabiti znamke, številke označujejo vrednost znamk.

Ko ta sistem racioniranja na točke stopi v veljavo, bo vlada odredila število točk za vsako vrsto racionirane jedi v tem ali onem načinu, kakor je pakovan. Število dovoljenih točk mora biti javno razstavljeno v vsaki prodajalnici jestvin širom dežele. Ko se kupuje pod tem sistemom znamk, treba imeti v misli, da ob nakupu plačujejo ne le z denarjem, ampak tudi z znamkami. Cene jedi, ki jih kupite, ne določajo vrednost točk. Točke določa vlada in se lahko menjajo od časa do časa, kar je odvisno od redkosti oziroma izobilja dotične jedi. Pomanjkanje ali izobilje je ona okolščina, da-li morete rabiti več ali manj znamk iz svoje knjižice za dotično hrano. Kjerkoli se vrednost točk za to ali ono jed spremeni, bo vlada to naznanila in prodajalec bo razstavil novo vrednost točk. Ni verjetno, da se bodo take spremembe vršile več kot enkrat na mesec. Cene pa nimajo nič opravljati z vrednostjo točk.

Znamke za točke so dobre za vsako prodajalnico jestvin. Za to, ako vidite, da cene v drugi štaci so vam bolj po godu, lahko kupujete tam. Vrednost točk bo povsod enaka, dasi cene more biti drugačna. Ako izčrpate vseh 48 točk tekom meseca, ne boste mogli kupiti več istega blaga v istem mesecu, marveč boste morali počakati, dokler začne nova doba. Zato vlada pozivlja gospodinje, naj pravično kupujejo in budetirajo svoje nakupe tako, da ne ostanejo prehitro brez znamk.

Konzerva fižola utegne imeti drugačno število točk kakor konzerva graha. Za veliko posodo konzerve treba oddajati višjo znamko kot za malo posodo. Zato gospodinja, ko izve za vrednost točk te ali one jedi, naj dobro premisli, kaj se ji bolj izplača kupiti.

V splošnem ta sistem racioniranja na točke ni nič težkega kot morda izgleda na prvi pogled. Britanske gospodinje ga rabijo že leto dni in izhajajo pravi dobro brez nikakih težav.

Dve drugi stvari si treba zapomniti. Prvič, kdorkoli kupuje, sme rabiti vse knjižice za racioniranje, izdana članom dotične družine. Drugič, kjerkoli mogoče, rabiti najprej znamke z visoko številko 8 in 5. Na primer, ako dotična jed zahteva 13 točk, je boljše rabiti znamke s številko 8 in znamke s številko 5, 2, in 1. Tako si prihranite znamke za jedi z malo vrednostjo točk. Končno si treba zapomniti, da se plave znamke rabijo le za nakupe konzerv oziroma procesiranih jedi, ki jih je vlada racionirala. Rdeče znamke se bodo kasneje rabile, ko se bo meso racioniralo. Za kavo in sladkor bodo, kakor poprej veljale, znamke v knjižici War Ration Book No. 1.

**ITALIJANSKA OFENZIVA PROTI NEOBOROŽENIM KMETOM.** (JIC.) — Stari Trg pri Ložu so partizani zasedli dne 11. maja 1942. Že v soboto dne 16. maja pa so prišli Italijani zopet nazaj. Na Križni gori je bilo plat zvona. Ljudstvo se je razbežalo, le starejši so ostali in duhovniki. Kakih 10 minut od Starega Trga so Italijani zajeli grupo bežečih ter jih 11 ustrelili — samih mladih fantov. Sedem jih je bilo iz Starega Trga, 4 pa iz Loža. Italijanski vojaki so se nato razpršili po hišah ter ropali in požigali. Zažgali so vse hiše, kjer niso našli vseh članov družine doma. Napravili so sklade preko poldrugi milijon lir.

Vseh enajst ustrlejenih so pripeljali pred občinsko hišo. Pripeljali so župnika in zahtevali da nove imena ustrlejenih. Ker so bili silno razmesarjeni, jih ni mogel prepoznati, pa se je tudi bal povedati imena, dobro vedoč, da bodo potem še svoj-

**ITALIJANSKA OFENZIVA PROTI NEOBOROŽENIM KMETOM.** (JIC.) — Stari Trg pri Ložu so partizani zasedli dne 11. maja 1942. Že v soboto dne 16. maja pa so prišli Italijani zopet nazaj. Na Križni gori je bilo plat zvona. Ljudstvo se je razbežalo, le starejši so ostali in duhovniki. Kakih 10 minut od Starega Trga so Italijani zajeli grupo bežečih ter jih 11 ustrelili — samih mladih fantov. Sedem jih je bilo iz Starega Trga, 4 pa iz Loža. Italijanski vojaki so se nato razpršili po hišah ter ropali in požigali. Zažgali so vse hiše, kjer niso našli vseh članov družine doma. Napravili so sklade preko poldrugi milijon lir.

**POSLILITE, TO KNJIGO LAHKO DOBITE SEDAJ ZA CENO:** Sedaj \$3.50

Naročite pri: **KNJIGARNI Glas Naroda** 216 WEST 18th STREET NEW YORK

**AMERICAN WILD LIFE** V knjigi je natančno opisano življenje posameznih živali, živčevni sistem, v morju in v zraku, tako da bo vsakdo, ki ljubi naravo in njeno pestro živalstvo, knjigo bral z velikim zanimanjem, ker bo v njej našel marsikaj iz življenja divjih živali, kar mu dosedaj še ni bilo znano. Prvotno je bilo namenjavno to veliko delo študentom in učiteljem, toda je slednjim izšla v eni sami knjigi, ki pa pri vsem svojem skrajšanju prinaša popolni popis življenja AMERIŠKE DIVJAČINE. Knjigo bo z užitkom bral lovec, ker navaja in opisuje vse živali, ki jih je dovoljeno in prepovedano streljati; farmer, ker so popisane živali, ki na polju koristijo ali škodujejo ter slednje ribič, ker so v knjigi našteje VSE RIBE, KI ŽIVE V AMERIŠKIH VODAH. Poleg poljudnega popisa in pripovedovanja vsebuje knjiga 327 SLIK (fotografij); 6 slik v naravnih barvah, v velikosti cele strani, ter ima 778 strani. Velikost knjige je 9 x 6 inčev. Knjiga opisuje sesavce, ptice, ribe, kače in živali, ki so ravnotežje na suhem kot v vodi doma. — Vezana je v močno platno s zlatimi črkami. **POSLILITE, TO KNJIGO LAHKO DOBITE SEDAJ ZA CENO:** Sedaj \$3.50

Naročite pri: **KNJIGARNI Glas Naroda** 216 WEST 18th STREET NEW YORK

## Slovenske Knjige



LEPA KNJIGA je kulturna poslanka; odprimo ji vrata v naše domove, odprimo ji srce... (Finžgar)

### POUČNI SPISI

#### ANGLEŠKO SLOVENSKO BERILO

(F. J. Kern) — Zvezano Cena \$2.—

Bodoči državljani naj naročijo knjižico —

"HOW TO BECOME A CITIZEN OF THE UNITED STATES"

V tej knjižici so vsa pojasnila in zakoni za naseljenca. Cena 35 centov

#### DOMAČI ŽIVINOZDRAVNIK

Spisal Franjo Duhar. — 278 strani. Trda vez. — Zelo koristna knjiga za vsakega živinorejca; opis raznih bolezni in zdravilne; slike. Cena \$1.50

#### GOVEDOREJA

Spisal R. Legvart. 145 strani s slikami. Cena \$1.—

#### KNJIGA O DOSTOJNEM VEDENJU

111 strani. Cena 50 centov

#### MLEKARSTVO

Spisal Anton Pevc. 8 slikami. 108 strani. — Knjiga za mlekarje in farmerje v splošnem. Cena 50 centov

#### OBRATNO KNJIGOVODSTVO

258 strani. ezana. — Knjiga je namenjena v prvi vrsti za stavbno, umetno in strojno ključavničarstvo ter železoličarstvo. Cena \$1.—

#### ZDRAVILNA ŽELIŠČA

62 strani. Cena 25 centov

#### LISTKI

Spisal Ksavar Meško.

(144 strani.)

Cena 70c

#### MALENKOSTI

Spisal Ivan Albrecht.

(120 strani.)

Cena 75c

Po 50c zvezek

Andrej Ternovac (Ivan Albrecht)

Bele noči mali junak. (Dostojevski)

Filozofska zgodba (Alois Jirasek)

Na različnih potih (Franz Frisch)

Vrne duše v vlač (Prosper Mirime)

Po 75c zvezek

Belfegor (Artur Bernede)

Po strani klobuk (Damir Felgel)

## ZIVI IZVIRI

Spisal IVAN MATIČIČ

Knjiga je svojevrsten pojav v slovenski književnosti, kajti v nji je v trinajstih dolgih poglavjih opisanih trinajst rodov slovenskega naroda od davnih početkov v starem slovstvu do današnjega dne. Knjiga je verno srecalo našega življenja in trpljenja, in kdor jo prebere bo vedel o Slovencih več kot mu more nuditi katerikoli naše zgodovinsko delo.

13 POGAVLJ — 413 STRANI

V PLATNU VEZANO

Cena \$2. Poština plačana

Po \$1 zvezek

Veridicus (Pater Kajetan)

Rudarska balada (Marija Majerjeva)

Pingvinski otok (Anatole France)

Po \$1.50 zvezek

Zločin in kazen (F. M. Dostojevski)

## KNJIGARNA Slovenic Publishing Company

216 West 18th Street

New York City

cem zažgali domove. Pri dveh gospodstva se je osebno udeležil požiga slovenskega narodnega doma v Trstu. Tam je preganjal in zatiral slovensko manjšino. Giunta šteje med najhujšes sovražnike Slovencev in Slovanov.

Ameriški bombarderji so izvršili strašen napad na Neapel. Toda to je le uvod tega, kar bo še prišlo. Amerikanska letala so udarila tudi na Cagliari na Sardiniji — vse to ne bo

### NEMŠKA OFENZIVA V JUGOSLAVIJI

Švicarsko časopisje zopet poroča o nemški ofenzivi proti jugoslov. patriotom in omenja izjavo jugoslov. vlade v Londonu, da so Nemci poslali 2 novi diviziji v operativno ozemlje v dolini Save, južno od Zagreba. "Fuehrer hrvaških nacistov nemške narodnosti, Selo, je izjavil, da ti boji nikakor nimajo značaja meščanske vojne, temveč da je resničen del splošne svetovne vojne."

### POLOŽAJ V ITALIJI

(JIC.) — O priliki premestitev, ki so sledile Mussolinijevi reorganizaciji vlade, je bil zloglasni guvernir Dalmacije Giuseppe Bastianini poklican v Rim, a na njegovo mesto je prišel Giunta, ki je svoje ime proslavil na žalosten način, z batinami in riciniovim oljem. Ta novi stebel italijanskega

**THE NEW ENCYCLOPEDIA of MACHINE SHOP PRACTICE**

Spisal znani profesor na Stevens Institute of Technology v angleščini George W. Barnwell

Podlaga za mehnično znanje si morete dobiti s to knjigo. Ta velika knjiga popljuje in v slikah pokaže temeljna dela mehanika. Razloži vse natanko, kar mora znati najboljši mehanik. Pojasnjuje uporabo vsakega stroja, orodje in merilo, načrte (blue prints), 1000 slik in risb. 878 str. **Cena \$1.98**

Ne glede na to, ali ste že početnik, Vam bo ta knjiga zelo koristna in mnogo vredna. **NAROČITE JO DANES!**

**SLOVENIC PUBLISHING COMPANY**  
216 WEST 18th STREET  
NEW YORK CITY